

Aan:
geadresseerde

Assen, 25 februari 2004
Ons kenmerk Bo/MS
Behandeld door de heer H.A. Booij (0592) 36 58 74
Onderwerp: Werkconferentie bollenteelt

Geachte heer/mevrouw,

Onlangs hebben wij u via een vooraankondiging op de hoogte gesteld van het voor-
nemen van de provincie om op 10 maart 2004 een conferentie over de teelt van
bloembollen in Drenthe te houden.

Ter voorbereiding van de conferentie hebben wij op 10 februari 2004 een positief
overleg gehad. In het overleg zijn de belangrijkste probleempunten bij de bollenteelt in
Drenthe benoemd en zijn oplossingsrichtingen aangegeven.

In het overleg is de voorkeur uitgesproken om eerst in overlegverband nader op de
belangrijkste aspecten van de bollenteelt in te gaan en de oplossingsrichtingen te
concretiseren, voordat een brede conferentie wordt georganiseerd. Wij hebben deze
opvatting overgenomen. Vanuit onze positie is het vooral van belang dat partijen met
elkaar in overleg gaan en daarmee oplossingen realiseren.

De op 10 maart 2004 geplande conferentie heeft om deze reden een andere invulling
gekregen. In plaats van de "brede" conferentie wordt een werkconferentie gehouden.
Wij nodigen u als deelnemer van het vooroverleg uit om bij het overleg aanwezig te
zijn. Naast de deelnemers aan het vooroverleg zijn tevens de VROM-Inspectie, Regio
Noord, een afgevaardigde van het Landelijk Milieuooverleg Bloembollen en de woord-
voerders van de fracties in de Statencommissie Milieu, Water en Groen uitgenodigd.
In de bijlage is het programma van de middag weergegeven.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben, dan horen wij dat graag. U kunt dan contact opnemen met mevrouw J.E.L. Koops van 't Jagt, telefoonnummer (0592) 36 58 75.

Hoogachtend,

Joh. Dijks,
gedeputeerde milieu

Bijlage(n):
ms/coll.

Verslag van het vooroverleg conferentie Bloembollenteelt in Drenthe op 10 februari 2004

Aanwezig

mevrouw J. van den Berg (Milieufederatie), de heer B. Meems (Werkgroep Bollenboos), de heer B. Verhave (Werkgroep Bollenboos), de heer P. van Benthem (gemeente Westerveld), de heer J. de Rooter (waterschap Reest en Wieden), de heer H. Heusinkveld (gemeente Midden-Drenthe), mevrouw P. Holzhaus (Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)), de heer J. van Aartrijk (KAVB), de heer D. Osinga (KAVB), de heer G. van 't Klooster, de heer H. ten Oever (dagvoorzitter van de conferentie), de heer H. Booij (provincie Drenthe, Productgroep Bodem), mevrouw M. Leijn (provincie Drenthe, Productgroep Economie), mevrouw M. Bennink (provincie Drenthe, Stafgroep Communicatie), mevrouw S. Stoetman (provincie Drenthe, Productgroep Bodem)

1. Opening

De heer H. Booij heet iedereen welkom.

De heer H. Booij licht toe wat de aanleiding voor het organiseren van de conferentie is:

- sterke groei van de bloembollenteelt in Drenthe
- slechte imago van de sector (milieuproblemen en overlast)
- het ontbreken aan informatie over de gevolgen van toename van bloembollenteelt voor het milieu
- een aantal problemen, die los staan van de milieurisico's
- verzoeken die provincie heeft binnengekregen om verschillende partijen bij elkaar te brengen

Het is belangrijk de problemen helder te benoemen, mogelijke oplossingen aangeven, oplossingsgericht vooruitkijken, respect en vertrouwen naar elkaar toe.

De heer H. Booij vraagt of de aanwezigen zich in de agenda kunnen vinden.

Mevrouw J. van den Berg benadrukt dat, zolang er geen overeenstemming is over de problematiek, de conferentie geen zin heeft.

De heer B. Meems geeft aan dat de burgers niet weten wat de teelt inhoudt, wat voor gevolgen er zijn, welke instantie zij moeten benaderen.

2. Kennismakingsronde

De deelnemers stellen zich voor.

Aan de deelnemers wordt gevraagd om de belangrijkste problemen te noemen en mogelijke oplossingen aan te geven.

Milieufederatie - mevrouw J. van den Berg vindt het belangrijkste probleem een hoog gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de gevolgen daarvan voor het milieu. De mogelijke oplossingen zijn: stimuleringsprojecten en afspraken met de sector over locaties.

Verder hebben de spoelplaatsen negatieve landschappelijke gevolgen en is er geen beleid voor. Het kan worden opgelost via bestemmingsplannen.

Werkgroep Bollenboos - de heer B. Verhave sluit zich aan wat betreft gewasbeschermingsmiddelen bij de Milieufederatie.

De landschappelijke impact van de bollenteelt is een probleem. Daarnaast vormt grondwateronttrekking nabij natuurgebieden een probleem. Daarvoor moeten regels opgesteld worden. De spoelplaatsen moeten op bedrijfsterreinen gerealiseerd worden.

Gemeente Westerveld - de heer P. van Benthem geeft aan dat de gemeente Westerveld onbekend was met de bloembollenteelt en er niet op voorbereid. Het probleem is dat er veel regelgeving is, maar niet gestructureerd. Tevens is er een vraag of er gaten in de regelgeving zijn die de gemeente kan opvullen.

Waterschap Reest en Wieden - de heer J. de Ruiter

Er heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden waaruit het volgende na voren is gekomen:

- de regelgeving wordt door de telers nageleefd;
- het is niet duidelijk wat voor gevolgen bloembollenteelt voor de oppervlaktewaterkwaliteit heeft en daarom is besloten om gewasbeschermingsmiddelen te gaan monitoren;
- daarnaast wordt monitoring als een preventieve actie gezien.

Gemeente Midden-Drenthe - de heer H. Heusinkveld

De vraag is hoe groot is het probleem? Dat zou door een objectief onderzoek vastgesteld kunnen worden.

Vervolgens is het niet duidelijk waaraan de vergunningverlening voor de aanleg van de spoelplaatsen moet voldoen, welke wet- en regelgeving gehanteerd moet worden.

Tenslotte wordt aangegeven dat de verantwoordelijkheid bij de sector ligt, namelijk in de wijze van produceren.

WMD - mevrouw P. Holzhaus

Voor de WMD ligt het probleem in het gebruik van bestrijdingsmiddelen met name in grondwater-beschermingsgebieden. Duurzame bloembollenteelt kan een oplossing zijn.

KAVB - de heer J. van Aartijk

Er wordt benadrukt dat KAVB zich in een andere positie bevindt. De genoemde punten zijn bij de KAVB bekend.

De problemen voor de sector zijn:

- te veel regelgeving waarmee de telers te maken hebben;
- speciaal aandacht voor de telers (negatieve beeldvorming veroorzaakt irritatie bij de telers);
- slecht onderbouwde informatie; er is veel informatie en veel gegevens op landelijk niveau al bekend (Landelijk overleg bloembollen) die zo nodig naar specifiek Drentse situatie kunnen worden vertaald;
- de KAVB is bereid om informatie beschikbaar te stellen.

NLTO - de heer G. van 't Klooster

De bloembollensector is belangrijk voor de regionale werkgelegenheid en economie. De telers krijgen weinig waardering voor hun werk.

De heer G. van 't Klooster ziet de mogelijke oplossingen in betere communicatie, waaraan de NLTO zijn bijdrage kan leveren, voor de aanleg van spoelplaatsen kunnen afspraken worden gemaakt om niet in open veld, maar die op het erf in te richten. Ten aanzien van grondwateronttrekking is er informatie bekend, namelijk dat onttrekking voor van de lilieteelt relatief gering is.

Provincie Drenthe - mevrouw M. Leijn

Enerzijds wordt bloembollenteelt door de provincie gestimuleerd, anderzijds heeft deze sector een slecht imago en is nog niet alles over de effecten van de teelt bekend. De oplossingen kunnen in verschillende richtingen worden gezocht:

- onderzoeken
- duurzame bollenteelt en stimuleringsprojecten
- verbetering van de communicatie

De heer H. Booij vat de belangrijkste probleemaspecten die door de deelnemers werden genoemd samen:

- gewasbeschermingsmiddelengebruik
- grondwateronttrekking
- spoelplaatsen
- imago van de teelt
- onbekendheid van de teelt
- gevolgen op langere termijn

Het belang van de provincie is om alle beschikbare informatie, concrete feiten en gegevens boven tafel te krijgen. Het gebreken tekort aan communicatie heeft tot gevolg dat er veel onbekendheid omtrent bloembollenteelt is. Een voorbeeld daarvan is het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen in lagere doseringen waarbij de spuitmachine vaker op een veld verschijnt en waardoor een beeld bij de burgers ontstaat dat er veel gespoten wordt. Een ander voorbeeld is het gebruik van minerale olie, een relatief onschuldige stof, die voor 60% van het totale volume gewasbeschermingsmiddelen in lelieteelt zorgt.

De heer D. Osinga benadrukt dat initiatieven wat betreft de communicatie uit de sector zelf komen en die is bereid om alle informatie te verstrekken.

De heer P. van Benthem geeft in zijn reactie aan dat op landelijk niveau veel overleg plaatsvindt, maar er is weinig daarover bij de regio bekend. Ondanks de registratieverordening is de informatie met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet verkrijgbaar. Tevens ontbreken de gegevens betreffende de werkgelegenheid. De spoelplaatsen tasten het landschap aan. De aanleg van de spoelplaatsen op een erf is in veel gevallen niet te realiseren vanwege het feit dat het hier om contractteelt gaat. Er was veel onduidelijkheid in de regelgeving betreffende de spoelgrond, dit is inmiddels opgelost.

KAVB blijkt verrast te zijn over het niet te kunnen verkrijgen van de informatie over gewasbeschermingsmiddelen, terwijl die wel beschikbaar is. Zij zijn bereid om informatie te verstrekken. Wat betreft spoelgrond zijn er heldere afspraken met de telers gemaakt, indien die niet worden nagekomen, moet de gemeente handhaven.

Milieufederatie vindt dat bestaande regelgeving nog niet voldoende is (zo zijn er geen regels om grondwaterkwaliteit in grondwaterbeschermingsgebieden te waarborgen).

De heer H. Booij - constateert dat bij de bestrijdingsmiddelenproblematiek dit al wordt meegenomen.

Bollenboos spreekt over kloof tussen burgers en de sector. Er wordt een aantal aspecten genoemd:

- teelt die plaats vindt aan de rand van natuurgebieden;
- de spuitvrije zone van 1,5 m is niet voldoende, door drift worden bestrijdingsmiddelen verder verspreid;
- grondontsmetting die op tientallen ha plaatsvindt.

KAVB verwijst naar onderzoeken die in het Westen op meer uitspoelingsgevoelige bodem zijn uitgevoerd en waaruit is gebleken dat uitspoeling naar grondwater geen belangrijke route voor emissie van bestrijdingsmiddelen is. Bovendien heeft de sector zelf een aantal stoffen met een groot uitspoelingsrisico gesaneerd. Met betrekking tot drift wordt aangeduid dat nieuwe spuittechnieken de kans op drift tot minder dan 1% beperken.

Milieufederatie - verwijst naar Quick scan waaruit blijkt dat in Drenthe wel middelen gebruikt werden die naar het grondwater kunnen uitspoelen.

De heer H. Booij - benadrukt nogmaals het belang van monitoring van oppervlaktewater, ondiep grondwater en grondwateronttrekking.

3. Verwachtingen ten aanzien van de conferentie

Milieufederatie - de Milieufederatie vindt het een lastige vraag. Zij constateert dat de partijen nog steeds niet met elkaar eens zijn over de problemen. De Milieufederatie vindt het bestrijdingsmiddelengebruik een probleem dat opgelost moet worden, terwijl de KAVB zegt dat het landelijk wordt geregeld. Mevrouw J. van den Berg vraagt wat eigenlijk de doelgroep van de conferentie is. Zij wil graag in gesprek gaan met deskundigen uit verschillende organisaties en stelt voor om onderwerpen thematisch op te pakken.

Bollenboos - de heer B. Verhave kijkt tegen de conferentie heel positief en enthousiast aan en vindt het interessant om dieper op de onderwerpen in te gaan. De burger wordt ook als een doelgroep gezien.

Gemeente Westerveld verwacht structurering in informatie, voor breed publiek toegankelijk, met burgers als een doelgroep.

Waterschap Reest en Wieden deelt mee dat het waterschap van mening is dat eerst de monitoringsgegevens beschikbaar moeten zijn en pas dan kan conferentie georganiseerd worden. Het waterschap bepaalt deelname aan de hand van het verslag van het vooroverleg.

Gemeente Midden-Drenthe vindt het organiseren van de conferentie een goede zaak.

WMD - de deelname aan de conferentie hangt van de doelgroep af, burgers zijn niet de doelgroep. De conferentie is van belang voor de kennisoverdracht. Er wordt verwacht tijdens de conferentie meer te weten te komen over de uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen naar het grondwater.

KAVB is terughoudend ten aanzien van de conferentie en vindt dat concrete monitoringsgegevens afgewacht moeten worden. De termijn waarin de conferentie is gepland is te kort.

NLTO vindt dat de conferentie een goede bijdrage kan leveren, alleen het moment is te vroeg gekozen.

Provincie Drenthe - het is belangrijk om dialoog te voeren, een conferentie kan een begin maken, de realiteit van de problematiek in kaart brengen en een start maken met mogelijke oplossingen. Tijdens de conferentie kunnen de gegevens beschikbaar worden gesteld en duurzame projecten gepresenteerd worden, gedacht wordt aan Praktijkonderzoek plant en omgeving (PPO).

Milieufederatie heeft een suggestie om uit de provincie Zeeland iemand uit te nodigen die betrokken is bij een project dat gericht is op het oppervlaktewater.

KAVB vindt dat genoemde projecten niet meer kennis boven tafel zullen brengen. Het project van het PPO is een voortzetting van vorige projecten en in Zeeland wordt met registratie van gewasbeschermingsmiddelen gewerkt. Het zou veel efficiënter zijn om de Stichting Regionale Onderzoek Lelieteeft

(ROL) Noord-Nederland uit te nodigen die de specifieke op de Drentse situatie gerichte onderzoeken zouden kunnen presenteren.

4. Bespreken opzet programma

De heer H. Booij stelt voor om tijdens de conferentie de volgende presentaties te houden:

- de provincie Drenthe, presentatie resultaten Quick scan
- KAVB, presentatie specifiek over de teelt, probleemvelden, projecten; NLTO, economische aspecten
- de teler
- de Werkgroep Bollenboos

Vervolgens is er een optie om het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM) vragen een presentatie over bestrijdingsmiddelen in relatie met bloembollenteelt te geven.

Werkgroep Bollenboos - de heer B. Meems stelt een voorwaarde, namelijk de aanpassing van de titel in plaats van "Gezonde bollenteelt" "Duurzame Bollenteelt". Verder vindt hij het belangrijk dat de vertegenwoordigers voldoende zicht in de regelgeving hebben.

KAVB vindt dat het betrekken van het CLM bij de bestrijdingsmiddelenproblematiek met milieubelastingspunten (MBP) als uitgangspunt het probleem nog complexer maakt. Er wordt namelijk niet meer gesproken over MBP's, maar maximaal toelaatbare risico's. Bovendien is er verschil tussen bureau-benadering en feiten.

Milieufederatie geeft nadrukkelijk aan dat bloembollenteelt een lastig probleem is. Ter voorkoming van verharding van de standpunten en vermindering van vertrouwen naar elkaar toe stelt de Milieufederatie voor om een vervolgesprek in een klein gezelschap met meeste betrokkenen te houden.

De NLTO, de KAVB en de gemeente Midden-Drenthe zijn het met het voorstel van de Milieufederatie eens.

In een later stadium als de resultaten van de onderzoeken en monitoringsgegevens bekend zijn, zou een brede conferentie belegd kunnen worden. De overigen sluiten zich hierbij aan.

De heer H. Booij zal het voorstel terugkoppelen in het provinciehuis en de aanwezigen over het vervolg te informeren.

5. Rondvraag

De heer B. Meems deelt mee dat binnenkort door de Werkgroep Bollenboos een rapport ten aanzien van grondwateronttrekking aan de leden van gedeputeerde staten wordt aangeboden.

provincie Drenthe

Conferentie Bloembollenteelt in Drenthe

Programma

13.00 uur Ontvangst

13.30 uur Opening door Joh. Dijks,
milieudeputeerde provincie Drenthe

13.40 uur Video 'Lilyflower production'

13.55 uur Presentaties door verschillende partijen

Bollenteelt in Drenthe

provincie Drenthe

Het imago van de bollenteelt en economische aspecten

KAVB en NETO

De onbekendheid met de bollenteelt in Drenthe

werkgroep Bollenboos/Milieufederatie Drenthe

14.45 uur Pauze

15.00 uur gezamenlijke discussie o.l.v. Henk ten Oever

16.00 uur Conclusies + vervolg

16.30 uur Afsluiting met een hapje en drankje